

Adopterades rätt ignoreras

Publicerad: 2 augusti 2009, 04.44. Senast ändrad: 2 augusti 2009, 08.44

SÖKES: RÖTTER Det svenska samhället borde i enlighet med barnkonventionen hjälpa utlandsadopterade att efterforska sitt ursprung. Men vår rätt att få veta vilka som är våra biologiska föräldrar ignoreras. I stället tycks signalen vara att vi borde vara tacksamma för att ha fått komma till Sverige, skriver Paola Ceder, adopterad från Colombia, tillsammans med fem andra adopterade.

Sverige har valt att tillåta utlandsadoptioner. Sedan 50-talet har cirka 50000 barn kommit till Sverige för att adopteras. Därigenom har Sverige också ett ansvar för de utlandsadopterade.

Enligt lag har alla som uppnått myndig ålder rätt att få veta vem som är ens biologiska föräldrar. Ändå ges ingen hjälp till utlandsadopterade från svenska statens och myndigheters sida för att dessa ska kunna söka sina rötter. Sverige vill inte kännas vid de utlandsadopterades rätt att få veta om sin biologiska familj.

Adoptionscentrum som är den största adoptionsorganisationen i Sverige, har visserligen en "rotsökningsavdelning", men det kan kosta upp till 20000 kronor för att utföra en efterforskning. Istället borde svenska myndigheter hjälpa till att efterforska utlandsadopterades biologiska ursprung kostnadsfritt. Den största problematiken är dock inte bristen på pengar, utan bristen på de rätta kontakterna.

Exempelvis kunde svenska ambassader i ursprungsländerna bistå i efterforskningarna. Invandrare i Sverige har rätt till gratis tolkhjälp vid myndighetsbesök, men denna rätt till kostnadsfri tolkning har dock inte utlandsadopterade vid återresan till sina ursprungsländer.

Sverige valde år 1990 att ratificera FN:s konvention om barns rättigheter, Barnkonventionen. Därmed är Sverige folkrättsligt förpliktigt att följa konventionens bestämmelser. I denna konvention stipuleras barnets rätt att få veta sitt ursprung.

Vid utarbetandet av barnkonventionen var barnets rätt att få veta om sina föräldrar en fråga som bland annat berörde rätten för adopterade att få veta om sina biologiska föräldrar. I efterhand har även frågan om rätten för barn som har tillkommit genom assisterad befruktning lagts till.

Trots att detta från början framstod som kontroversiellt, har dessa barns rättigheter att få veta om sitt genetiska ursprung blivit väl etablerat i Sverige. Motsvarande rättigheter för utlandsadopterade verkar dock fortfarande avlägsna.

Under de snart 20 år som har förflutit sedan Sverige undertecknade FN:s barnkonvention har arbetet hitintills varit resultatlöst. Möjligheterna har inte förbättrats för de utlandsadopterade att kunna söka efter sitt ursprung.

Även barnombudsmannen (BO) beklagar att departementspromemorian, Föräldrars samtycke till

adoption mm. (Ds. 2001:53), inte har resulterat i något konkret förslag. Detta trots att många adopterade vill få kontakt med sina biologiska föräldrar.

Adoptionsdebatten i Sverige visar tydligt att den, i praktiken, enbart talar för vuxnas rätt, behov och önskan om att få bli föräldrar. När det gäller de adopterades rättigheter och behov finns det snarare inslag av att utlandsadopterade borde vara tacksamma för att ha fått komma till Sverige.

Dessutom ska de utlandsadopterade behaga den svenska självbildens behov av ett land som vill framstå som mångkulturellt och antirasistiskt. Konsekvensen av detta blir att samhället glömmer bort att utlandsadopterade också är individer med egna och särskilda behov, och att de utlandsadopterades rättigheter marginaliseras och försummas i det svenska samhället.

Det kan leda till vanmakt och frustration att inte veta vilka ens biologiska föräldrar är och inte känna till sin egen biologiska familjehistoria. Fastän svensk lag ger alla rätt att få reda på vem hans/hennes biologiska föräldrar är, innebär denna rättighet inte att det svenska samhället aktivt ställer upp och hjälper till att efterforska.

Trots att svenska staten förfogar över ambassader utomlands, finns ingen hjälp att få för enskilda utlandsadopterade. Sverige borde åtminstone försöka leva upp till någon av de höga målsättningar landet utger sig för att stå för.

PAOLA CEDER

fil. kand. psykologi, och adopterad från Colombia

TOBIAS HÜBINETTE

forskare vid Mångkulturellt centrum och adopterad från Korea

MIKAEL JARNLO

socionom, och adopterad från Etiopien

PATRIK LUNDBERG

journalist och adopterad från Korea

GITTE ENANDER

jur. kand och adopterad från Korea

MALINEE MURRAY

medverkat i SVT-dokumentär om adoption och adopterad från Thailand